

Ο ρόλος τους Πυροβολικού Μάχης στην Αρχιπελαγική Δομή του Αιγαίου

Μιχαήλ Χατζηάστρου, Απόφοιτος ΣΣΕ, ΜΑ Διεθνών Σχέσεων

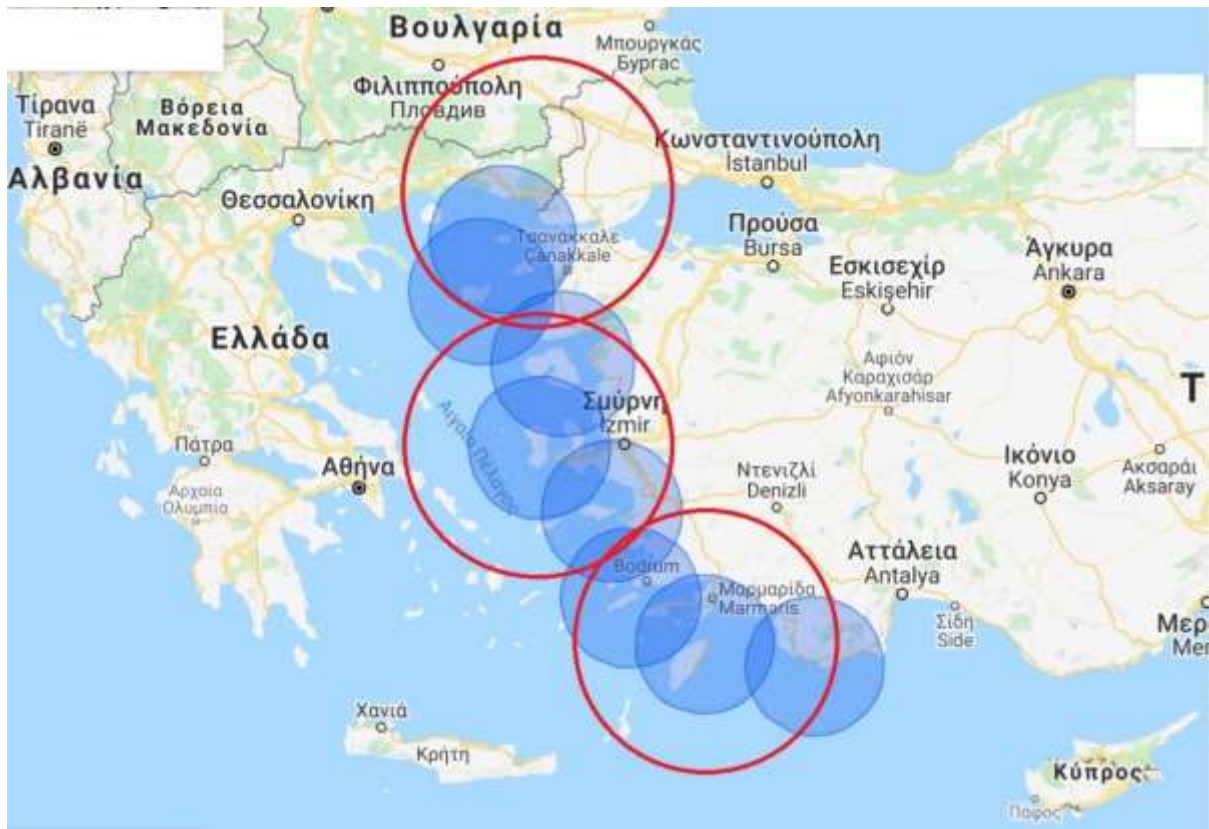
Το γεγονός ότι η Ελλάδα κατέχει το αρχιπέλαγος του Αιγαίου, είναι ένα τρομακτικά μεγάλο γεωπολιτικό και στρατιωτικό πλεονέκτημα έναντι του δόγματος της «Γαλάζιας Πατρίδας» και αυτός είναι ο κυριότερος λόγος της πίεσης που ασκεί η Τουρκία για την αποστρατιωτικοποίηση των νήσων. Ο όρος «Θάλασσα των Νήσων» είναι η νέα ονομασία που χρησιμοποιεί η Τουρκία, το νέο αφήγημα στην προσπάθειά της να διαγράψει από την ιστορική μνήμη ότι θυμίζει την Ελληνικότητα του Αιγαίου Πελάγους, μια ακόμη σοφιστεία για να υποστηριχθεί το δόγμα της «Γαλάζιας Πατρίδας» και οι επεκτατικές βλέψεις έναντι της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας μας.

Η εφεύρεση του όρου δεν αφήνει κανένα περιθώριο ακόμα και στον πλέον σκεπτικιστή για την επερχόμενη απειλή και την ανάγκη προετοιμασίας. Οι τεχνολογικές εξελίξεις και ευκαιρίες στον τομέα της Ναυτικής και Αεροπορικής Ισχύος είναι σημαντικές για την στρατιωτική αντιμετώπιση της Τουρκικής απειλής έναντι των Νήσων του Αιγαίου Πελάγους, ωστόσο πυρήνα των μελλοντικών εξελίξεων στην άμυνα του αρχιπελάγους θα μπορούσε να αποτελέσει ένα είδος «επαυξημένου πυροβολικού» (enhanced artillery) με δυνατότητες άσκησης διαχωρικών αποτελεσμάτων (cross domain effects). Επειδή η στρατιωτική ισχύς είναι ένα σχετικό και όχι απόλυτο μέγεθος που, μεταξύ άλλων, λαμβάνει υπόσταση ανά περίπτωση, ανάλογα με το γεωγραφικό περιβάλλον και το είδος του πολέμου που διεξάγεται, σε μια πολεμική αναμέτρηση δεν νικάει ο πιο «ισχυρός», αλλά ο πιο καλά προσαρμοσμένος σε αυτούς τους παράγοντες: δηλαδή στη γεωγραφία και στο είδος του πολέμου. Στο πλαίσιο αυτό, όταν ο γεωγραφικός χώρος της μάχης είναι αρκετά μικρός και το βληνεκές των βλημάτων πολύ μεγάλο, δεν χρειάζεται κανένα πανάκριβο πλοίο ή αεροπλάνο παρά μόνο πυροβόλα και εκτοξευτές ρουκετών. Σε ένα τέτοιο γεωγραφικά περιορισμένο περιβάλλον το Πυροβολικό Μάχης, ουσιαστικά μπορεί να λειτουργήσει ως υποκατάστατο αεροπορικών δυνάμεων σε αποστολές κρούσης, με κλάσμα του κόστους που θα χρειάζονταν για την απόκτηση, υποστήριξη, συντήρηση και αξιοποίηση των αεροσκαφών και προσφέροντας πολύ μικρότερα περιθώρια άμυνας στον αντίπαλο. Αυτός είναι ο λόγος που η αρχιπελαγική δομή του Αιγαίου φέρνει σε πρώτο ρόλο προβολής ισχύος το Όπλο του Πυροβολικού με την δυνατότητα διεξαγωγής ενός «βληματοκεντρικού πολέμου». Ο βληματοκεντρικός πόλεμος είναι αποτέλεσμα της «βληματικής επανάστασης», ως επακολουθώ της εξέλιξης της μηχανικής και της Τέταρτης Βιομηχανικής Επανάστασης, και εστιάζει

στο γεγονός ότι τα επιθυμητά καταστρεπτικά αποτελέσματα στον αντίπαλο ασκούνται κατά κανόνα από τα βλήματα. Αεροπλάνα, πλοία, πυροβόλα κτλ., ως πλατφόρμες, δεν είναι παρά υπηρέτες των βλημάτων (Γρίβας, 2018).

Έτσι παρά τις αμέτρητες εξελίξεις στην τεχνολογία Drones και στα όπλα λείζερ, το Πυροβολικό Μάχης αναμένεται να παραμείνει ο ακρογωνιαίος λίθος προβολής ισχύος (Bergan, B. 2020), καθώς σήμερα ήδη για τα πυροβόλα των 155 mm η αγορά προσφέρει βλήματα βεληνεκούς των 80 Km (Diehl Defence, 2019), ενώ η νέα γενιά βλημάτων που δοκιμάζεται χρησιμοποιεί τεχνολογία κινητήρων στερεών καυσίμων (ramjet), χωρίς μηχανικά μέρη, που επιτρέπουν την κίνηση των βλημάτων εκτός της κλασσικής βαλλιστικής τροχιάς, με δυνατότητα προσβολής κινούμενων στόχων σε αποστάσεις της τάξης των 100 Km (Bergan, 2020). Σε βλήματα αυτού του τύπου ήδη εφαρμόζονται έξυπνοι αισθητήρες GPS, που στο πλαίσιο δικτυοκεντρικού πολέμου λαμβάνουν πληροφορίες από τακτικά δίκτυα δεδομένων και είναι ικανά να δημιουργούν άρνηση πρόσβασης περιοχής σε ολόκληρες αρμάδες (Ong, 2020). Σήμερα αισίως τα εμπορικά διαθέσιμα βλήματα ramjet – ένα μίγμα βλήματος και ρουκέτας – φτάνουν αισίως τα 150 Km και προσβάλουν τους στόχους με εκπληκτική ακρίβεια λίγων μόλις εκατοστών του μέτρου (Korsvold, 2019). Η πλέον όμως εντυπωσιακή εξέλιξη είναι η δυνατότητα του Πυροβολικού Μάχης των 155 mm σε αντιβαλλιστικό ρόλο, καθώς πλέον βλήματα «υπερ-ταχύτητας» (HVP), χωρίς να φέρουν εκρηκτική ύλη, ικανά να ταξιδεύουν με ταχύτητες έως και 2 Km/s (Mach 5), είναι σε θέση να καταστρέφουν ταχέως κινούμενους εισερχόμενους βαλλιστικούς πυραύλους μεγάλου βεληνεκούς χρησιμοποιώντας τεχνίτη νοημοσύνη για την ακαριαία πρόγνωση της μελλοντικής τους θέσης (Osborn, 2020). Αν στα παραπάνω προσθέσουμε την επέκταση βεληνεκούς των νέων ρουκετών σε 150-300 Km, γίνεται αντιληπτό πως η αρχιπελαγική δομή του Αιγαίου αποτελεί ίσως τον πιο επικίνδυνο χώρο στον πλανήτη, ικανό να αποτελέσει την βάση έδρασης ενός «πλέγματος πλεγμάτων» (grid-of-grids) αντιπρόσβασης και άρνησης περιοχής (Anti-Access/Area Denial ή A2/AD) για τα πλοία επιφανείας.

Όπως παρουσιάζεται στην παρακάτω εικόνα, ακόμη και στο πλέον συντηρητικό σενάριο, με χρήση μόνο Πυροβολικού Μάχης των 155 mm (ΜΜΠ), εφοδιασμένο με βλήματα βεληνεκούς 80 Km (μπλε κύκλοι), διασκορπισμένες από Βορρά προς Νότο στο τόξο: Αλεξανδρούπολη – Σαμοθράκη – Λήμνος – Λέσβος – Χίος – Σάμος – Κως – Ρόδος – Καστελόριζο, δημιουργείται στο Ανατολικό Αιγαίο ένα ενιαίο πυκνό φονικό πλέγμα A2/AD για πλοία επιφανείας, ενώ με ενδεχόμενη χρήση βλημάτων βεληνεκούς 150 Km ή συστοιχιών ρουκετών (ΠΕΠ) βεληνεκούς 150 Km (κόκκινοι κύκλοι), σε Αλεξανδρούπολη – Χίο – Ρόδο, εξασφαλίζονται εκτεταμένες επικαλύψεις και έλεγχο του Κεντρικού τομέα (Χατζηάστρου, 2021).

Εικόνα: Δυνητικό πλέγμα αντιπρόσβασης και άρνησης περιοχής στο Ανατολικό και Κεντρικό Αιγαίο με τη χρήση Πυροβολικού Μάχης: α) ΜΜΠ 155 mm εφοδιασμένες με βλήματα βεληνεκούς 80 Km (μπλε κύκλοι) και β) ΜΜΠ 155 mm εφοδιασμένες με βλήματα βεληνεκούς 150 Km ΠΕΠ συστοιχιών ρουκετών εφοδιασμένες με ρουκέτες βεληνεκούς 150 Km (κόκκινοι κύκλοι).

Η παραπάνω τεχνολογικές δυνατότητες εφόσον συνδυαστούν με νέα επιχειρησιακά δόγματα, όπως αυτό της άρνησης επαφής με την εχθρική αεροπορία με την χρήση υπόγειων δικτύων τούνελ πολλαπλών εξόδων (Γρίβας, 2021) και τα νησιά πλαισιωθούν με νέα συστήματα δικτυοκεντρικής αντιαεροπορικής άμυνας υψηλών ικανοτήτων και μεγάλης επιβιωσιμότητας (Δασκαλάκης, 2021), καθιστούν το Πυροβολικό Μάχης σε κύριο διαμορφωτή των εξελίξεων. Το Πυροβολικό Μάχης μετατρέπει την αρχιπελαγική δομή, σε μια ενιαία θαλασσο-χερσαία πολεμική ενότητα, που όχι μπάινει μέσα δεν έχει περιθώριο επιβίωσης, παράλληλα δίνει τεράστιες δυνατότητες απορρόφησης πληγμάτων, καθώς λόγω εγγύτητας των νήσων και μεγάλης εμβέλειας των πυρομαχικών η μια περιοχή ενισχύει την άλλη, ενώ ταυτόχρονα προσφέρει τεράστιες δυνατότητες προβολής ισχύος προς την απέναντι ακτή.

Bergan, B. (2020) 'Solid Fuel Ramjet Engine Tests to Extend Artillery Range More Than 60 Miles' *Interestingengineering.com*. [Solid Fuel Ramjet](https://www.interestingengineering.com/news/solid-fuel-ramjet-engine-tests-to-extend-artillery-range-more-than-60-miles)

[Engine - Extends Artillery 60 Miles? | IE \(interestingengineering.com\)](#) [accessed 20 Dek 2020].

Diehl Defence (2019) 'Vulcano Precision Guided Munition – Qualification, Ready For Fielding' diehl.com. <https://www.diehl.com/defence/en/press-and-media/news/vulcano-precision-guided-munition-qualification-ready-for-fielding/> [accessed 20 Dek 2020].

Korsvold, T. (2019) 'The range revolution'. *Nammo.com*. <https://www.nammo.com/story/the-range-revolution/> [accessed 20 Dek 2020].

Ong, P. (2020) 'Analysis: 155mm Wheeled Mobile Howitzers Could Become Anti-Ship Artillery' *Navalnews.com* <https://www.navalnews.com/naval-news/2020/11/analysis-155mm-wheeled-mobile-howitzers-could-become-anti-ship-artillery/> [accessed 20 Dek 2020].

Osborn, K. (2020) 'Massive breakthrough: 155 mm howitzer artillery destroys incoming cruise missile - It made history by shooting down a fast-moving maneuvering cruise missile' [Massive breakthrough: 155 mm howitzer artillery destroys incoming cruise missile | Fox News](#) [accessed 20 Dek 2020].

Γρίβας, Κ. (2018) 'Ανάγκη για ένα νέο μοντέλο εξοπλισμού των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων - Ο «βληματοκεντρικός» πόλεμος και οι μύθοι για τις εξωτικές πλατφόρμες οπλικών συστημάτων'. *Foreignaffairs.gr*. [Ανάγκη για ένα νέο μοντέλο εξοπλισμού των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων | Foreign Affairs - Hellenic Edition](#) [πρόσβαση 20 Δεκ 2020].

Γρίβας, Κ. (2020) 'Το Αιγαίο μπορεί να θωρακιστεί δίχως φαραωνικούς εξοπλισμούς' *Sipress.gr*. <https://sipress.gr/ethnika/to-aigaio-mporei-na-thorakistei-dichos-faraonikoys-exoplismoys/> [πρόσβαση 20 Δεκ 2020].

Γρίβας, Κ. (2021) 'Πυροβολικό και υπόγεια τούνελ – Ένας συνδυασμός-ευκαιρία για την Ελλάδα'. *Sipress.gr*. <https://sipress.gr/ethnika/pyrovoliko-kai-yποgeia-toynel-enas-syndyasmos-eykairia-gia-tin-ellada/> [πρόσβαση 20 Απρ 2021].

Δασκαλάκης, Ι. (2021) 'Γιατί ο Στρατός χρειάζεται νέο αντιαεροπορικό σύστημα', *Sipress.gr*. <https://sipress.gr/ethnika/giati-o-stratos-chreiazetai-neo-antiaeroporiko-systima/> [πρόσβαση 20 Ιουν 2021].

Χατζηάστρου, Μ. (2021) 'Τουρκικό Δόγμα Γαλάζια Πατρίδα: Προκλήσεις Ελληνικής Στρατηγικής'. Λευκωσία: Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.